

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 1. do 10. septembra 2012

OBVESTILO

Padavine v začetku septembra so prekinile poletno kmetijsko sušo. Zaradi izsušenosti pa marsikje niso bile učinkovite. Talni vodni rezervoar v površinskem sloju tal se na sušno ogroženih območjih ni napolnil do polne poljske kapacitete. Vodna bilanca je bila negativna na Obali in na Goriškem. Letno rastno obdobje se končuje. V primorski vinorodni deželi je izjemno zgodaj potekala trgatav, zgodnje sorte grozdja bodo v začetku naslednje dekade začeli trgati tudi v drugih vinorodnih območjih.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Začetek meteorološke jeseni nam je prinesel nekaj težko pričakovanega dežja in tudi prijetno sveža jutra ter hladne večere. Najnižje temperature zraka so se po nižinah spuščale do okrog 8 °C, na Primorskem do 11 °C, na Obali do 13 °C. V prvi septembrski dekadi je bilo po nižinah še več kot polovica toplih dni, ko je najvišja dnevna temperatura zraka dosegla vsaj 25 °C, na Primorskem je preseгла tudi 30 °C. Ob začetku meseca so se padavine, deloma nevihte, razširile na večji del države in dale najmanj, od 10 do 15 mm, na Obali. Proti vzhodu se je količina padavin povečevala, več kot 60 mm je padlo v vzhodnem delu Slovenije, ponekod tudi več kot 100 mm. Delež padavin glede na dolgoletno povprečje na Primorskem ni dosegel povprečnih vrednosti. Vzhod države je prejel v tej dekadi vsaj dvakratno količino padavin. Sončno obsevanje je preseglo dolgoletno povprečje le na osrednjem Štajerskem. Najmanj časa je sonce sijalo v Julijskih Alpah, manj kot 50 ur, na SV države, v Posočju, večjem delu Gorenjske in Koroške do 60 ur, ponekod tudi več. Povprečna dekadna temperatura zraka je bila povsod po Sloveniji za vsaj 2 °C nad dolgoletnim povprečjem. Največje odstopanje so beležili na Primorskem, v Vipavski in spodnje Soški dolini, kjer je bil odklon vsaj 3,5 °C.

STANJE RASTLIN

Ob padavinah v sredini prve dekade septembra so se kmetijska tla po dolgotrajni suši spet polnila z vodo. V sušno najbolj prizadetih območjih se vsebnost vode v tleh ni dvignila do polne poljske kapacitete, po nekaj sončnih dnevih pa se je izčrpala in postala rastlinam ponovno težje dostopna. Sušne razmere se niso popravile na skrajnem robu SV Slovenije, v okolici Lendave, kjer je v primerjavi z drugimi območji padlo le slabih 6 mm dežja.

Obdobje rasti je za glavne kmetijske posevke že končano. Koruza se je na sušno najbolj prizadetih območjih predčasno posušila in jo že pobirajo z njiv. Podobno tudi druge kmetijske kulture. Te dni bodo že pričeli pripravljati tla za jesensko setev. Setev oljne ogrščice že poteka. Podobno stanje je tudi na Ptujskem polju. Na območjih s tlemi z večjo vodno retenzijo je koruza sušno obdobje preživela še zelena, zato je na teh območjih vso preteklo dekada potekalo siliranje kornice za živalsko krmo. Kornice silirajo tudi drugod po Sloveniji. Izboljšanje vodne preskrbe tal je ugodno za travnike in travno rušo, ki se bo obnovila. Povzročilo pa je pokanje plodov pri plodovkah, zlasti pri paradizniku.

Povsem drugačno stanje je na Primorskem. Padavine so sicer izboljšale trenutno založenost tal z vodo, vendar so bile zaradi predhodne izsušenosti manj učinkovite. Velik delež padavin je odtekel, talni rezervoar se ni napolnil do stanja optimalne napolnjenosti.

Na Obali je trgatav skoraj že gotova. Bila je izjemno zgodnja, podobno kot leta 2003, ko je vso državo pestila huda suša. Bolj zgodaj kot normalno trgatav poteka tudi na Goriškem, v Brdih in na Vipavskem. Tudi v drugih vinorodnih deželah grozdje dozoreva. V posavskih vinogradih se je že pričela trgatav zgodnejših sort. O zgodnejšem zorenju jabolok poročajo tudi sadjarji. Obiranje bo vsaj teden dni zgodnejše kot v normalnih razmerah, plodovi pa so drobnejši.

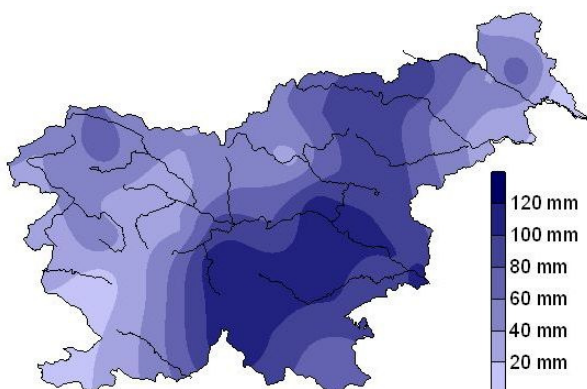
IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

V prvi dekadi septembra je povprečno izhlapelo od 2,5 do 3 mm vode na dan, na Primorskem do 4,1 mm. Skupna dekadna vrednost izhlapevanja je bila od 20 do 40 mm.

VODA V TLEH

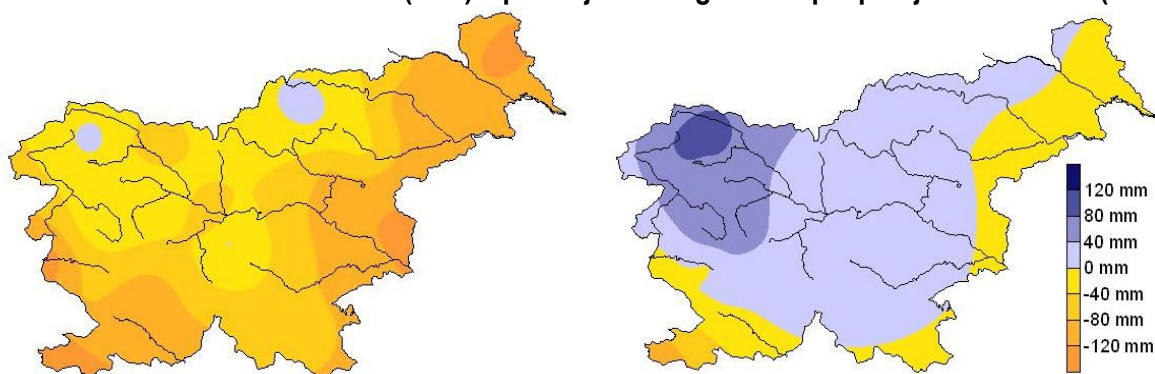
Stanje bilance vode v tleh v prvi dekadi septembra je bilo v večjem delu države pozitivno, z največjimi presežki, nad 80 mm v jugovzhodni Sloveniji. Drugod po državi se je ta gibal med 40 in 60 mm. Na Obali je bilo stanje vodne bilance kljub padavinam negativno, primanjkljaj pa je presegel 31 mm. Tudi na Goriškem je potencialno izhlapelo več vode kot je bilo dežja, primanjkljaj pa je bil okoli 10 mm.

Količina padavin v prvi dekadi septembra 2012

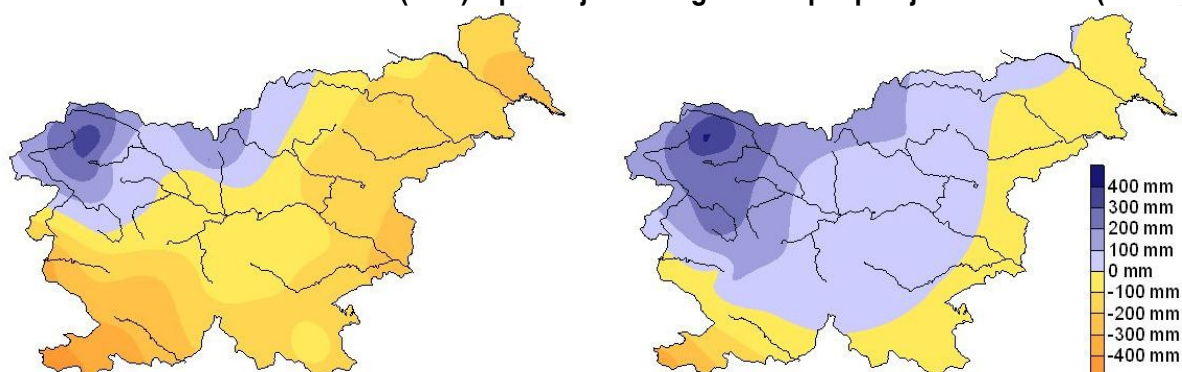
V prvi septembrski dekadi je dež namočil predvsem pas od kočevskega proti SV do Pohorja in Kozjaka, v delu Dolenjske tudi več kot 120 mm. Najmanj dežja je padlo zopet na Primorskem, še posebej na Obali, le do 20 mm. Zelo neenakomerno so bile padavine razporejene v SV Sloveniji, saj so v Murski Soboti zabeležili 82 mm padavin, v Lendavi pa le 6 mm. Odstopanje padavin je bilo pod dolgoletnim povprečjem le na Primorskem.

Vodna bilanca v AVGUSTU 2012 (levo) v primerjavi z dolgoletnim povprečjem 1971-2000 (desno)

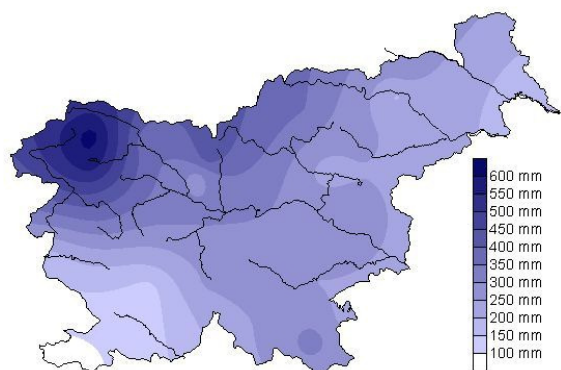
Vodna bilanca (padavine minus izhlapevanje) meseca avgusta je pravzaprav povsod negativna. Primanjkljaj je bil največji v Koprskem Primorju, skrajnem zahodnem delu Vipavske doline, na Bizeljskem ter v delu Prekmurja, več kot 120 mm. Karta povprečnih vrednosti kaže negativno odstopanje v delu Primorske, Notranjske ter po vsem vzhodnem robu države, vključno s Prekmurjem. Povsod tam je bila letošnja avgustovska vodna bilanca tudi najnižja, v splošnem za 80 mm nižja od povprečja. Najmanjši primanjkljaj je bil v osrednji Sloveniji, na Gorenjskem in Koroškem, do 40 mm.

Vodna bilanca v POLETJU 2012 (levo) v primerjavi z dolgoletnim povprečjem 1971-2000 (desno)

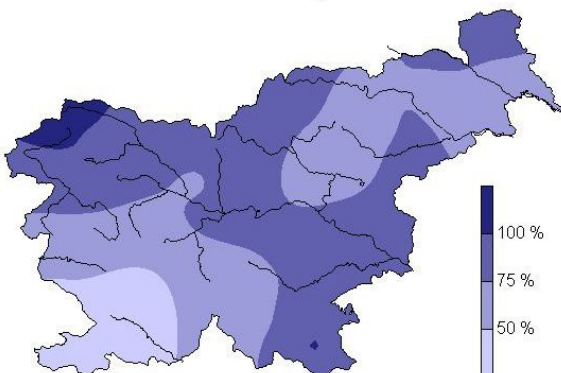
Poletna vodna bilanca dolgoletnega povprečja je v večini države v razredu od 0 do 100 mm, torej na pozitivni strani. Če dobro pogledamo obe karti, lahko opazimo, da je oblika razporeditve letošnje in povprečne vodne bilance po obliki podobna, vendar je letošnja za en razred do dva nižja. Torej so vrednosti v splošnem nižje od dolgoletnih za 100 do 200 mm. Najnižja je bila na Obali, s primanjkljajem večjim od 400 mm, nato se je proti notranjosti države zmanjševala, vendar je bila tudi v osrednji Sloveniji negativna, -100 mm. Podobno nizka, od -200 do -300 mm, kot v Vipavski dolini in dolini reke Reke je bila tudi na Krško-Brežiškem in v južnem delu Prekmurja. Vodna bilanca je bila pozitivna le v višjih predelih države, Julijske Alpe, Karavanke, Kamniško-Savinjske Alpe.

Padavine v POLETJU 2012

VIŠINA PADAVIN

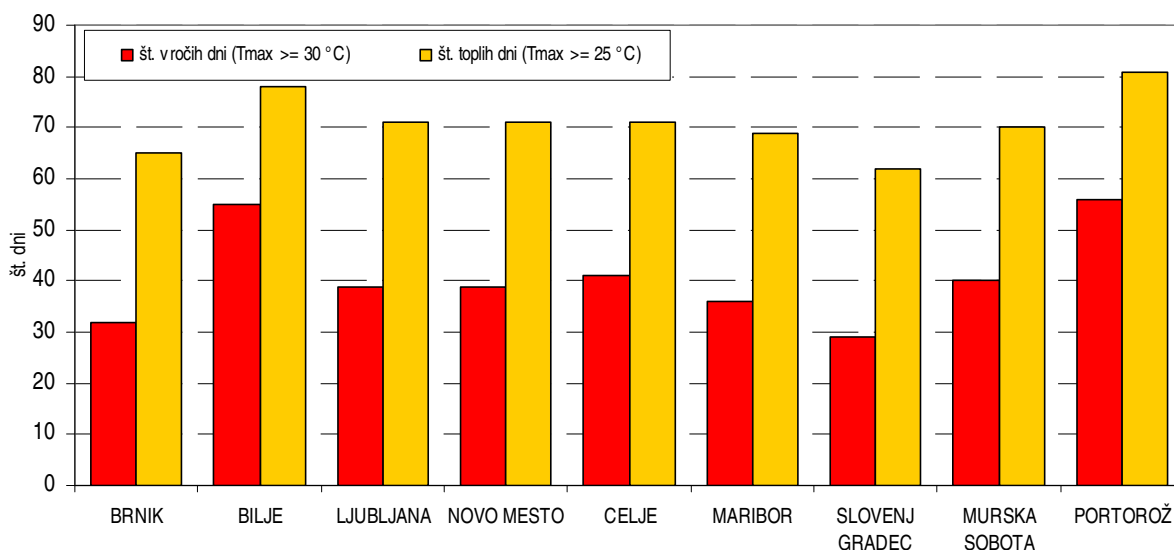
Padavinska karta vsote padavin v mesecih junij, julij in avgust kaže na neenakomerno porazdelitev padavin. Z izjemo SZ dela Slovenije je bilo padavin do 300 mm (večji del Dolenjske). Višina padavin se je proti vzhodu in JZ zmanjševala. Pomurje je prejelo do 150 mm dežja, medtem ko Obala niti 100 mm. Še najbolj so bile namočene Julijske Alpe.

ODSTOPANJE VIŠINE PADAVIN od dolgoletnega povprečja (1971-2000)

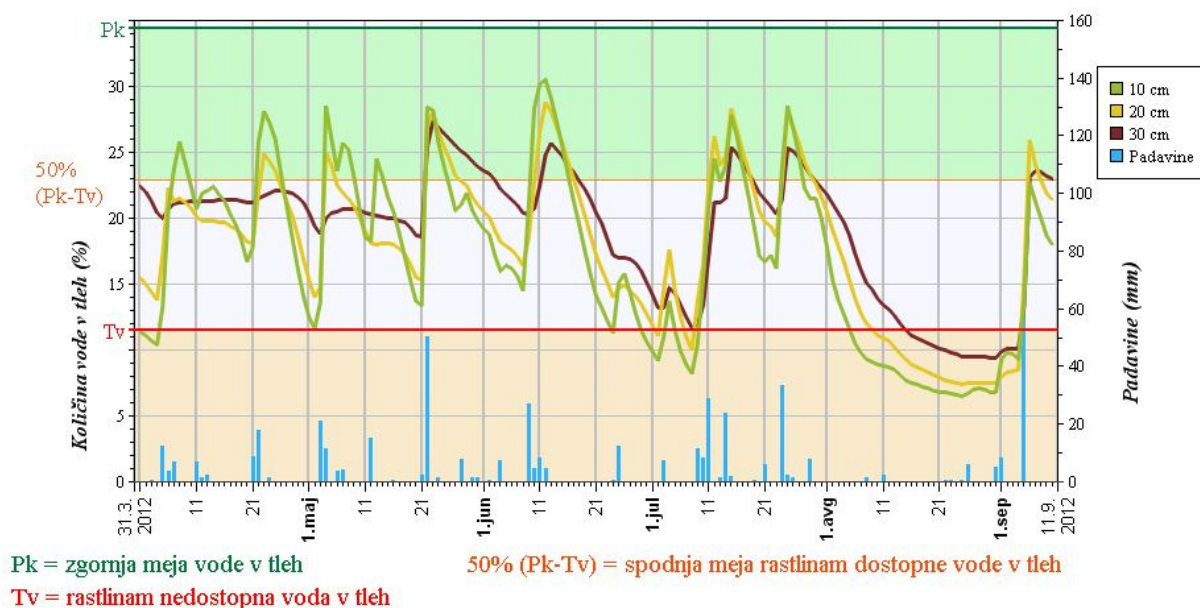
Odstopanje višine padavin je bilo le na skrajnem SZ delu države nad dolgoletnim povprečjem. Padavine so bile v večjem delu Posočja, Gorenjske, Koroške in nato v pasu čez osrednjo Slovenijo do Dolenjske in delom Štajerske ter v delu Prekmurja zmanjšane za četrtno. Južni del Primorske ni prejel niti polovico dolgoletnih padavin.

Število toplih (ko najvišja temperatura zraka doseže oz. preseže 25 °C) in vročih (30 °C) dni v POLETJU 2012

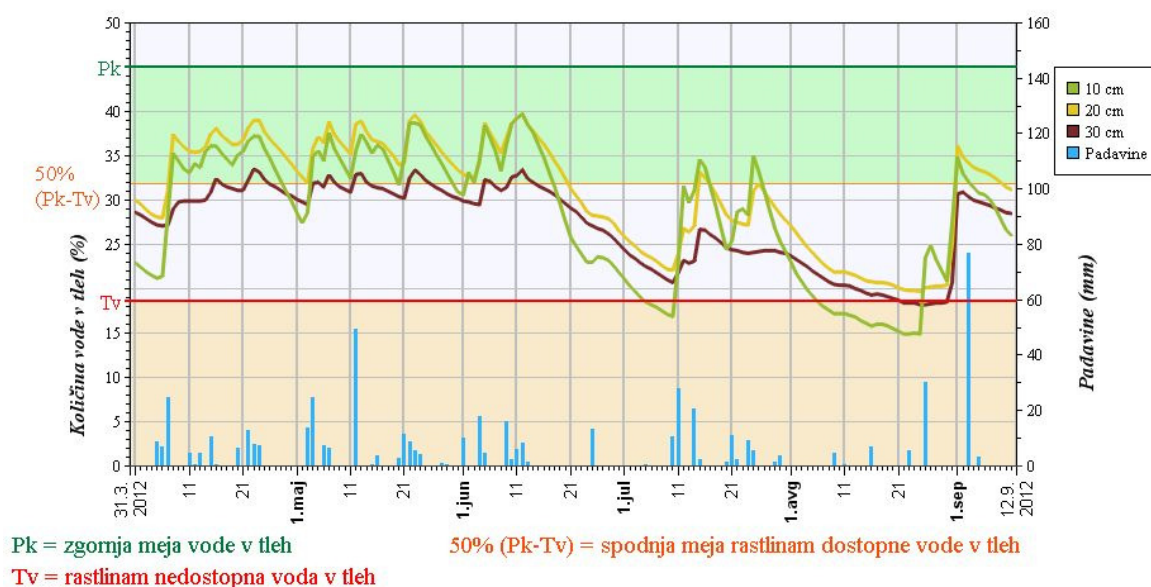
Letošnje meteorološko poletje (junij, julij, avgust) je bilo v Sloveniji drugo najtoplejše v zadnjih 160 letih. Bolj vroče je bilo le poletje leta 2003, ko je bil junij toplejši od letošnjega. Letošnje poletje so zaznamovali štirje vročinski valovi. Od junija do avgusta se je temperatura zraka v Ljubljani kar 38 krat povzpela nad 30 °C, v severovzhodni Sloveniji 40 krat in na Obali 55 krat.

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 31. 3. – 10. 9. 2012

Padavine niso napolnile talnega vodnega rezervoarja do polne poljske kapacitete. Voda se je hitro črpala in v površinskem sloju tal postala ponovno težko dostopna za rastline.

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Celje, 31. 3. – 10. 9. 2012

Tudi na Celjskem se je po padavinah vsebnost vode v površinskem sloju tal začasno izboljšala, a je kmalu postala rastlinam spet težje dostopna.